T001 A HÀM I 35-Kinh Phạm Võng

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

“Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân coù luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Toâi khoâng thaáy, khoâng bieát coù theá giôùi khaùc chaêng? Khoâng coù theá giôùi khaùc chaêng?1 Trong ñôøi coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, baèng thieân nhaõn trí, tha taâm trí, coù theå thaáy nhöõng vieäc xa xoâi. Nhöõng vieäc aáy tuy gaàn ngöôøi khaùc nhöng ngöôøi khaùc khoâng thaáy. Nhöõng ngöôøi nhö vaäy coù theå bieát coù theá giôùi khaùc hay khoâng coù theá giôùi khaùc. Toâi khoâng bieát, khoâng thaáy coù theá giôùi khaùc hay khoâng coù theá giôùi khaùc. Neáu toâi noùi, thì ñoù laø noùi doái. Vì gheùt noùi doái, sôï noùi doái2. Vì vaäy, ñeå laøm choã quy y, laøm hoøn ñaûo, laøm maùi nhaø, laøm cöùu caùnh ñaïo, giaû söû kia coù hoûi, toâi seõ ñaùp nhö vaày: ‘Vieäc naøy nhö vaäy. Vieäc naøy laø thaät. Vieäc naøy khaùc. Vieäc naøy khoâng khaùc. Vieäc naøy khoâng phaûi khaùc, khoâng phaûi khoâng phaûi khoâng khaùc.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù hai, Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù hoûi khaùc ñaùp khaùc, thuoäc trong boán tröôøng hôïp. Chöøng aáy khoâng hôn. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân coù quan ñieåm nhö vaày, coù luaän thuyeát nhö vaày: ‘Toâi khoâng thaáy, khoâng bieát thieän laø gì, baát thieän laø gì. Neáu toâi khoâng thaáy, khoâng bieát maø noùi nhö vaày: ñaây laø thieän, ñaây laø baát thieän, thì do ñaây toâi sanh aùi, töø aùi sanh saân nhueá. Coù aùi, coù nhueá, thì coù thoï3 sanh. Toâi vì muoán dieät tröø thoï neân xuaát gia tu haønh.’ Kia do gheùt thoï, kinh sôï thoï4. Vì ñeå laøm choã quy y, laøm hoøn ñaûo, laøm maùi nhaø, laøm cöùu caùnh ñaïo, neân giaû söû kia coù hoûi, toâi seõ traû lôøi nhö vaày: ‘Vieäc naøy nhö vaäy. Vieäc naøy laø thaät. Vieäc naøy khaùc. Vieäc naøy khoâng khaùc. Vieäc naøy khoâng phaûi khaùc, khoâng phaûi khoâng khaùc.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù ba, Sa-moân, Baø- la-moân nhaân ñoù hoûi khaùc ñaùp khaùc, thuoäc trong boán tröôøng hôïp. Chöøng aáy khoâng hôn. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân ngu si aùm ñoän5, khi coù ngöôøi hoûi, thì tuøy theo ngöôøi hoûi maø traû lôøi raèng: ‘Vieäc naøy nhö vaäy. Vieäc naøy laø thaät. Vieäc naøy khaùc. Vieäc naøy khoâng khaùc. Vieäc naøy khoâng phaûi khaùc, khoâng phaûi khoâng khaùc.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù tö, Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù hoûi khaùc

1.

Xem chuù thích 59.

2.

Haùn: oá uùy voïng ngöõ . Paøli, Dig i. 1, tr.24: musaø-vaøda-bhayaø musaø-vaødaparijegucchaø, vì sôï voïng ngöõ, kinh tôûm voïng ngöõ. Trong baûn Paøli, ñaây thuoäc tröôøng hôïp thöù nhaát, ñöôïc hoûi thieän, aùc laø gì.

3.

Thoï , töùc thuû (Paøli: upaødaøna), chæ yeáu toá duy trì söï soáng, hay sôû y cuûa taùi sanh (chaáp thuû, trong möôøi hai chi duyeân khôûi).

4.

Paøli, sñd. nt.: upaødaøna-bhayaø upaødaøna-parijegucchaø.

5.

Xem cht. 59.

431 KINH KINH PHẠM ĐỘNG – TRƯỜNG A HÀM I ñaùp khaùc, thuoäc trong boán tröôøng hôïp. Chöøng aáy khoâng hôn. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân, y boản kieáp boản kieán, hoûi khaùc ñaùp khaùc, taát caû thuoäc trong boán tröôøng hôïp. Chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát roõ nhöõng cô sôû quan ñieåm naøy ñöôïc naém baét nhö vaäy, ñöôïc giöõ chaët nhö vaäy vaø cuõng bieát seõ coù baùo öùng nhö vaäy. Sôû tri cuûa Nhö Lai vöôït qua nhöõng thöù aáy. Tuy bieát nhöng khoâng bò dính maéc. Do khoâng bò dính maéc neân ñöôïc tòch dieät; bieát söï taäp khôûi cuûa thoï; bieát söï dieät taän, vò ngoït, söïï tai haïi vaø söï xuaát yeáu cuûa thoïï, do bình ñaúng quaùn maø ñöôïc voâ dö giaûi thoaùt, vì vaäy ñöôïc goïi laø Nhö Lai. “Ñoù goïi laø, coøn coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp saâu xa vi dieäu, ñeå cho ñeä töû Hieàn thaùnh coù theå taùn thaùn Nhö Lai moät caùch chôn thaät, bình ñaúng. “Laïi coøn coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp saâu xa vi dieäu, ñeå cho ñeä töû Hieàn thaùnh coù theå taùn thaùn Nhö Lai moät caùch chôn thaät, bình ñaúng. Ñoù laø phaùp gì? “Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boản kieáp boản kieán, chuû tröông raèng khoâng coù nguyeân nhaân maø xuaát hieän coù theá gian naøy. Chuû tröông aáy thuoäc hai tröôøng hôïp. Y boản kieáp boản kieán, chuû tröông voâ nhaân maø xuaát hieän coù theá gian naøy6, thuoäc trong hai tröôøng hôïp. Chöøng aáy khoâng hôn. “Sa-moân, Baø-la-moân kia nhaân söï kieän gì, y boản kieáp boản kieán, chuû tröông voâ nhaân maø coù, thuoäc trong hai tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù haïng chuùng sanh voâ töôûng, voâ tri7. Khi chuùng sanh kia sanh khôûi töôûng, töùc thì maïng chung, sanh ñeán theá gian naøy; roài daàn daàn khoân lôùn, caïo boû raâu toùc, maëc ba phaùp y, xuaát gia tu ñaïo, nhaäp ñònh yù tam- muoäi. Baèng tam-muoäi taâm maø bieát ñöôïc goác ñôøi tröôùc cuûa mình, vò aáy beøn noùi nhö vaày: ‘Toâi voán khoâng coù. Nay boãng nhieân coù8. Theá gian naøy voán khoâng, nay coù. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù nhaát, caùc Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù, y boản kieáp boản kieán, chuû tröông khoâng nhaân

6. Haùn: voâ nhaân nhi xuaát höõu thöû theá gian ; Paøli: adhiccasamuppannaö attaønaó ca lokaó ca paóóaøpenti, chuû tröông baûn ngaõ vaø theá gian xuaát hieän khoâng do nguyeân nhaân naøo. 7. Paøli, Dig i. 1, tr.26: Asaóóa-sattaø naøma devaø, coù chö Thieân ñöôïc goïi laø voâ töôûng höõu tình. 8. Paøli, sñd. nt.: Ahaö hi pubbe naøhosiö, so’mhi etarahi ahutvaø sattattaøya parioato, toâi tröôùc kia khoâng hieän höõu, nhöng nay töø khoâng hieän höõu, toâi bieán hieän thaønh chuùng sanh.

maø coù, thuoäc trong hai tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân coù trí tueä nhaïy beùn, coù khaû naêng quaùn saùt kheùo leùo. Vò aáy baèng trí tueä quaùn saùt nhaïy beùn, baèng trí tueä bieän luaän cuûa mình, noùi nhö vaày: ‘Theá gian naøy hieän höõu khoâng do nhaân. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù hai, caùc Sa- moân, Baø-la-moân nhaân ñoù, y boản kieáp

boản kieán, chuû tröông khoâng nhaân maø hieän höõu, maø coù theá gian naøy, thuoäc trong hai tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát… (nhö treân). “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boản kieáp boản kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp khaùc nhau, moãi ngöôøi tuøy yù laäp thuyeát; taát caû ñöôïc thaâu toùm trong möôøi taùm tröôøng hôïp. Boản kieáp boản kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy yù laäp thuyeát, thuoäc trong möôøi taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát… (nhö treân). “Laïi coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp vi dieäu, thaâm saâu. Ñoù laø phaùp gì? Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán9, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy yù laäp thuyeát, goàm boán möôi boán tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy lyù laäp thuyeát, thuoäc trong boán möôi boán tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, sanh höõu töôûng luaän10, noùi raèng theá gian coù töôûng11, taát caû thuoäc trong möôøi saùu tröôøng hôïp. Y maït kieáp maït kieán, sanh höõu töôûng luaän, noùi raèng theá gian coù töôûng, thuoäc trong möôøi saùu tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, sanh töôûng luaän, noùi raèng theá gian coù töôûng, thuoäc trong möôøi saùu tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân coù luaän thuyeát nhö vaày, coù quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta12, sau keát thuùc naøy, sanh coù töôûng coù saéc. Ñaây laø

9.

Xem cht. 26.

10.

Höõu töôûng luaän ; Paøli: saóói-vaødaø.

11.

Paøli: uddhaö aøghatanaø saóóiö attaønaö paóóaøpeti, chuû tröông sau khi cheát baûn ngaõ coù töôûng; linh hoàn vaãn coù tri giaùc hay yù thöùc sau khi cheát.

12.

Haùn: ngaõ , chæ baûn ngaõ hay töï ngaõ, ôû ñaây chæ linh hoàn.

433 KINH KINH PHẠM ĐỘNG – TRƯỜNG A HÀM I thaät, ngoaøi ra laø doái.’72 Ñoù laø tröôøng hôïp thöù nhaát, caùc Sa-moân, Baø-la- moân nhaân ñoù, y boản kieáp boản kieán, sanh töôûng luaän, noùi theá gian coù töôûng, thuoäc trong möôøi saùu luaän chaáp, chöøng aáy khoâng hôn. “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh voâ saéc coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù saéc vöøa khoâng saéc, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi coù saéc khoâng phaûi voâ saéc, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù bieân13, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng bieân, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh

vöøa coù bieân vöøa khoâng bieân, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi coù bieân cuõng khoâng phaûi khoâng bieân, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh maø thuaàn laïc, coù töôûng14. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Baûn ngaõ, sau keát thuùc naøy, sanh maø thuaàn khoå, coù töôûng15. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Baûn ngaõ, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù khoå vöøa coù laïc, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi khoå, khoâng phaûi laïc, coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù moät töôûng16. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù ña bieät töôûng17. Ñaây laø

13.

Haùn: sanh höõu bieân höõu töôûng . Paøli, Dig i. 1, tr.28: Antavaø hoti... saóóì, baûn ngaõ (linh hoàn) laø höõu bieân (höõu haïn).

14.

Haùn: sanh nhi nhaát höôùng laïc höõu töôûng ; Paøli: Ekanta-sukhì..., baûn ngaõ (linh hoàn) thuaàn laïc.

15.

Paøli: Ekanta-dukkhì attaø, baûn ngaõ thuaàn khoå.

16.

Haùn: sanh nhaát töôûng ; Paøli: Ekatta-saóóì attaø hoti, baûn ngaõ chæ coù moät töôûng.

17.

Haùn: höõu nhöôïc can töôûng ; Paøli: Naønatta-saóóì attaø hoti, baûn ngaõ coù thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù ít töôûng18. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù voâ löôïng töôûng19. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Ñoù laø möôøi saùu tröôøng hôïp, caùc Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù, y maït kieáp maït kieán, sanh töôûng luaän, noùi theá gian coù töôûng, thuoäc trong möôøi saùu tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát, cuõng nhö vaäy… (nhö treân). “Laïi coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp vi dieäu, thaâm saâu. Ñoù laø phaùp gì? Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, sanh voâ töôûng luaän20, noùi theá gian khoâng coù töôûng. Taát caû thuoäc vaøo trong taùm tröôøng hôïp. Y maït kieáp maït kieán, sanh voâ töôûng luaän, thuoäc trong taùm tröôøng hôïp naøy, chöøng aáy khoâng hôn. “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, sanh voâ töôûng luaän, noùi theá gian khoâng coù töôûng, thuoäc trong taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù saéc khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng saéc, khoâng töôûng. Ñaây laø

thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù saéc vöøa khoâng saéc, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, khoâng phaûi coù saéc cuõng khoâng phaûi khoâng coù saéc, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù bieân, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’

töôûng sai bieät. 18. Haù n: höõu thieåu töôûn g ; Paøli: Parittaø-saóòì attaø hoti, baûn ngaõ coù töôûng haï n löôïn g. 19. Haùn: höõu voâ löôïng töôûng ; Paøli: appamaøòaø-saóòì attaø hoti, baûn ngaõ coù voâ löôïng töôûng. 20. Voâ töôûng luaän ; Paøli: uddhaö aøghatanikaø asaóòì-vaødaø, chuû tröông sau khi cheát khoâng coù töôûng.

435 KINH KINH PHẠM ĐỘNG – TRƯỜNG A HÀM I “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng coù bieân, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù bieân vöøa khoâng coù bieân, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù ngöôøi noùi: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi coù bieân khoâng phaûi khoâng coù bieân, khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Ñoù laø taùm tröôøng hôïp. Neáu coù Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù, y maït kieáp maït kieán, sanh voâ töôûng luaän, noùi theá gian khoâng coù töôûng; taát caû thuoäc trong taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát, cuõng vaäy (nhö treân). “Laïi coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp vi dieäu, saâu xa. Ñoù laø phaùp gì? Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, sanh phi töôûng phi phi töôûng luaän21, noùi theá gian khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Taát caû thuoäc trong taùm tröôøng hôïp. Y maït kieáp maït kieán, chuû tröông phi töôûng phi phi töôûng luaän, thuoäc trong taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, chuû tröông phi töôûng phi phi töôûng luaän, thuoäc trong taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù saéc, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng saéc, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù saéc vöøa khoâng saéc, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi coù saéc khoâng phaûi khoâng saéc, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày:

21. Paøli: n’evasaòòì-naøsaóòì-vaødaø.

‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh coù bieân, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng coù bieân, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh vöøa coù bieân vöøa khoâng coù bieân, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta, sau keát thuùc naøy, sanh khoâng phaûi coù bieân khoâng phaûi khoâng coù bieân, khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng. Ñaây laø thaät, ngoaøi ra laø doái.’ “Ñoù laø taùm tröôøng hôïp. Neáu Sa-moân, Baø-la-moân naøo nhaân ñoù, y maït kieáp maït kieán, sanh phi höõu töôûng phi voâ töôûng, noùi theá gian khoâng phaûi coù töôûng khoâng phaûi khoâng coù töôûng, thaûy ñeàu thuoäc trong taùm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát, cuõng vaäy… nhö treân. “Laïi coù phaùp khaùc, laø aùnh saùng cuûa phaùp vi dieäu, saâu xa. Phaùp ñoù laø gì? Coù caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, khôûi leân ñoaïn dieät luaän22, noùi raèng chuùng sanh hoaøn toaøn ñoaïn dieät; taát caû thuoäc trong baûy tröôøng hôïp. Y maït kieáp maït kieán, khôûi ñoaïn dieät luaän, noùi raèng chuùng sanh hoaøn toaøn ñoaïn dieät, thuoäc trong baûy tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, khôûi ñoaïn dieät luaän, noùi chuùng sanh hoaøn toaøn ñoaïn dieät, thuoäc trong baûy tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù Sa-moân, Baø-la-moân luaän thuyeát nhö vaày, quan ñieåm nhö vaày: ‘Ta23, vôùi thaân boán ñaïi, saùu nhaäp, do cha meï sanh, ñöôïc nuoâi naáng baèng

22. Ñoaïn dieät luaän , moät daïng chuû nghóa hö voâ, chuû tröông cheát laø heát; Paøli: uccheda-vaødaø, sattassa ucchedaö vinaøsaö vibhavaö, ñoaïn dieät luaän, chuùng sanh ñoaïn dieät, tieâu dieät, khoâng toàn taïi. 23. Haùn: ngaõ chæ töï ngaõ, hay linh hoàn.

437 KINH KINH PHẠM ĐỘNG – TRƯỜNG A HÀM I söõa; tröôûng thaønh nhôø aùo côm, nhôø vuoát ve, boàng aúm; nhöng laø voâ thöôøng, chaéc chaén ñi ñeán choã huûy dieät.24’ Cho ñeán möùc aáy, ñöôïc goïi laø ñoaïn dieät. Ñoù laø tröôøng hôïp thöù nhaát. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: ‘Caùi ta ñaây khoâng theå goïi laø ñoaïn dieät. Caùi ta duïc giôùi thieân25 môùi ñoaïn dieät hoaøn toaøn; cho ñeán möùc aáy môùi laø ñoaïn dieät.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù hai. “Hoaëc coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: ‘Ñaáy khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Ta saéc giôùi hoùa thaân, caùc caên ñaày ñuû26, ñoaïn dieät hoaøn toaøn; chöøng möùc aáy môùi goïi laø ñoaïn dieät.’ “Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Ñaáy khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Ta voâ saéc giôùi khoâng xöù27 môùi ñoaïn dieät.’ “Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Ñaáy khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Ta voâ saéc thöùc xöù môùi ñoaïn dieät.’ 28

“Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Ñaáy khoâng phaûi ñoaïn dieät. Ta voâ saéc baát duïng xöù ñoaïn dieät.’ 29

“Hoaëc coù ngöôøi noùi: ‘Ñaáy khoâng phaûi laø ñoaïn dieät. Ta voâ saéc höõu töôûng voâ töôûng xöù30 ñoaïn dieät.’ Ñoù laø ñoaïn dieät thöù baûy.

24. Tham chieáu Paøli, D.1, Dig i. 1, tr.30: ayaö attaø ruøpì caøtum-mahaø-bhutiko maøtaø- pettika-sambhavo; kayassa bhedaø ucchijjati vinassati, na hoti param maraòaø, töï ngaõ naøy, thuoäc saéc, do boán ñaïi taïo thaønh, do cha meï sanh, khi baûn thaân bò raõ, thì noù bò ñoaïn dieät, tieâu dieät. 25. Haùn: ngaõ duïc giôùi thieân . Tham chieáu Paøli: aóóo attaø dibbo ruøpì kaømaøvacaro kabaliíkaøraøhaøra-bhakkho, coù töï ngaõ khaùc, thuoäc thieân giôùi, coù saéc, ôû duïc giôùi, aên baèng ñoaøn thöïc. 26. Haùn: ngaõ saéc giôùi hoùa thaân, chö caên cuï tuùc . Tham chieáu Paøli: aóóo attaø dibbo ruøpì manomayo sabbaíga-paccaígì ahìndriyo, coù töï ngaõ khaùc, thieân giôùi, coù saéc, do yù sanh, coù ñaày ñuû tay chaân chi tieát. 27. Tham chieá u Paøli: Atthi aóóo attaø sabbaso ruøpa-saóóaønaö samatikkamaø paæigha- saóóaønaö atha-gamaø naønatta-saóóaønaö amanasi-kaøraø ‘Ananto okaso’ ti aø k aø saønaócaøy atanuøp ago, coù töï ngaõ khaùc, vöôït saéc töôûng, dieät höõu ñoái töôûng, khoâng tö duy sai bieä t töôûng, nhaän ra ‘Hö khoâng laø voâ bieân’, ñaït khoân g voâ bieân xöù. 28. Tham chieáu Paøli: (...) sabbaso aøkaøsaønaócaøyataö samapatikkama ‘Anantam vióóaønan’ ti vióóaøòaønaócaøyatanuøpago, vöôït taát caû khoâng voâ bieân xöù, nhaän thöùc ‘Thöùc laø voâ bieân’, ñaït thöù c voâ bieân xöù. 29. Haùn: baát duïng xöù , töù c voâ sôû höõu xöù; Paøli: akiócaóóaøyatana. 30. Haùn: höõu töôûng voâ töôûng xöù töùc phi höõu töôûng phi voâ töôûng xöù Paøli:

“Ñoù laø baûy tröôøng hôïp, caùc Sa-moân, Baø-la-moân nhaân ñoù, y maït kieáp maït kieán, noùi caùc loaïi chuùng sanh ñoaïn dieät hoaøn toaøn, thuoäc trong baûy tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. “Duy chæ Phaät môùi coù theå bieát, cuõng vaäy ... (nhö treân). “Laïi coù phaùp, laø aùnh saùng cuûa ñaïi phaùp vi dieäu, saâu xa. Ñoù laø phaùp gì? Coù Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, ñeà xuaát hieän taïi Nieát-baøn luaän31, noùi raèng chuùng sanh trong hieän taïi coù Nieát-baøn; thaûy ñeàu thuoäc trong naêm tröôøng hôïp. Y maït kieáp maït kieán, chuû tröông hieän taïi Nieát-baøn luaän, thuoäc trong naêm kieán, chöøng aáy khoâng hôn. “Sa-moân, Baø-la-moân kia, nhaân söï kieän gì, y maït kieáp maït kieán, noùi raèng chuùng sanh trong hieän taïi coù Nieát-baøn, thuoäc trong naêm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn? “Coù Sa-moân, Baø-la-moân, quan ñieåm nhö vaày, luaän thuyeát nhö vaày: ‘Ta trong hieän taïi phoùng tuùng theo naêm duïc32, aáy laø ta ñaït Nieát-baøn trong hieän taïi.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù nhaát. “Laïi coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: ‘Ñoù laø hieän taïi Nieát- baøn, chôù khoâng phaûi laø khoâng ñuùng. Nhöng coøn coù Nieát-baøn vi dieäu baäc nhaát maø ngöôi khoâng bieát; chæ ta bieát maø thoâi. Nhö ta ly duïc, ly aùc baát thieän phaùp, coù giaùc coù quaùn, hyû laïc do ñònh sanh, nhaäp Sô thieàn.33 ’ Ñaây môùi laø hieän taïi Nieát-baøn.’ Ñoù laø tröôøng hôïp thöù hai. “Laïi coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: ‘Ñoù laø hieän taïi Nieát- baøn, chôù khoâng phaûi laø khoâng ñuùng34. Nhöng coù Nieát-baøn hieän taïi vi dieäu baäc nhaát maø ngöôi khoâng bieát; chæ mình ta bieát maø thoâi. Nhö ta dieät giaùc quaùn, noäi taâm tòch tónh, nhaát taâm, khoâng

giaùc quaùn, hyû laïc do ñònh sanh, nhaäp ñeä Nhò thieàn. Chöøng aáy môùi goïi laø hieän taïi Nieát-baøn.'

nevasaóóaø-naøsaóóa-aøyatana. 31. Hieän taïi Neâ-hoaøn luaän ; Paøli: diæææha-dhamma-nibbaøna-vaødaø. 32. Paøli: ayaö attaø paócahi kaøma-guòehi samappito samangi-bhuøto paricaøreti ettavataø kho bho ayaö attaø parama-diæææha-dhamma-nibbaønaö patto hoti, chöøng naøo töï ngaõ naøy höôûng thuï thoaû maõn naêm phaåm tính cuûa duïc, trong chöøng möïc aáy töï ngaõ naøy môùi ñaït ñeán hieän taïi toái thöôïng Nieát-baøn. 33. Töø ñaây trôû xuoáng, lieân heä Töù thieàn, Haùn dòch nhieàu choã khoâng chính xaùc. Xem cht.122-126, kinh soá 2 "Du Haønh iii". 34. Tham chieáu Paøli: No ca kho bho ayaö attaø ettavaø parama-diæææha-dhamma- nibbaøna-patto hoti. Taö kissa hetu? Kaømaø hi bho aniccaø dukkhaø vipariòaøma- dhammaø, (...). Ñoù chöù phaûi laø hieän taïi toái thöôïng Nieát-baøn. Vì sao? Duïc laø voâ thöôøng, khoå, laø phaùp hoaïi dieät.

439 KINH KINH PHẠM ĐỘNG – TRƯỜNG A HÀM I Ñoù laø tröôøng hôïp thöù ba. "Laïi coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: 'Ñoù laø hieän taïi Nieát- baøn, chôù khoâng phaûi laø khoâng ñuùng. Nhöng coù Nieát-baøn hieän taïi vi dieäu baäc nhaát maø ngöôi khoâng bieát; chæ mình ta bieát maø thoâi. Nhö ta lìa hyû, an truù xaû vaø nieäm, nhaát taâm, thaân caûm thoï laïc, ñieàu maø Thaùnh noùi, an truù laïc vaø xaû, nhaäp ñeä Tam thieàn. Chöøøng aáy môùi laø hieän taïi Nieát-baøn.' Ñoù laø tröôøng hôïp thöù tö. "Laïi coù Sa-moân, Baø-la-moân noùi nhö vaày: 'Ñoù laø hieän taïi Nieát-baøn, khoâng phaûi laø khoâng ñuùng. Nhöng coøn hieän taïi Nieát-baøn vi dieäu baäc nhaát maø ngöôi khoâng bieát. Chæ mình ta bieát thoâi. Nhö ta laïc dieät, khoå dieät, öu hyû ñaõ tröø tröôùc, khoâng khoå khoâng laïc, xaû nieäm thanh tònh, nhaäp ñeä Töù thieàn. AÁy môùi goïi laø hieän taïi Nieát-baøn.' Ñoù laø tröôøng hôïp thöù naêm. Neáu Sa-moân, Baø- la-moân naøo chuû tröông hieän taïi Nieát-baøn luaän, thuoäc trong naêm tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. "Duy Phaät môùi coù theå bieát, cuõng vaäy... (nhö treân). "Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y maït kieáp maït kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy yù laäp thuyeát, thuoäc trong boán möôi boán tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. "Duy Phaät môùi coù theå bieát caùc cô sôû quan ñieåm naøy, cuõng nhö vaäy (nhö treân). "Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boån kieáp boån kieán, maït kieáp maït kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy yù laäp thuyeát, taát caû thuoäc trong saùu möôi hai tröôøng hôïp. Y boån kieáp boån kieán, maït kieáp maït kieán, vôùi voâ soá tröôøng hôïp, tuøy yù laäp thuyeát, taát caû thuoäc trong saùu möôi hai tröôøng hôïp, chöøng aáy khoâng hôn. "Duy chæ Nhö Lai môùi bieát caùc cô sôû quan ñieåm aáy, cuõng vaäy (nhö treân). "Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boån kieáp boån kieán, chuû tröông thöôøng truù luaän, noùi: 'Baûn ngaõ vaø theá giôùi laø thöôøng.' Sa-moân, Baø-la-moân kia ôû nôi ñoù phaùt sanh trí, nghóa laø, tín dò bieät, duïc dò bieät, hoïc hoûi dò bieät, duyeân dò bieät, giaùc dò bieät, kieán dò bieät, ñònh dò bieät, nhaãn dò bieät. Nhaân ñaáy maø sanh trí vaø kia do hieän höõu phoå bieán maø ñöôïc goïi laø thoï35,... cho ñeán, hieän taïi Nieát-baøn, cuõng laïi nhö vaäy.

35. Haùn: (...) bæ dó boá hieän taéc danh vi thoï , chöa roõ nghóa. Xem cht. 97. Trong baûn Haùn: hy hieän , Toáng-Nguyeân-Minh: boá hieän tröôøng .

“Caùc Sa-moân, Baø-la-moân chuû tröông thöôøng truù luaän, noùi: ‘Theá gian laø thöôøng’, caùc vò aáy nhaân bôûi duyeân laø thoï maø khôûi aùi; sanh khôûi aùi maø töï mình khoâng hay bieát, bò nhieãm tröôùc bôûi aùi, bò khuaát phuïc bôûi aùi36,... cho ñeán hieän taïi Nieát-baøn; cuõng laïi nhö vaäy. “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boån kieáp boån kieán, chuû tröông thöôøng truù luaän, noùi ‘Theá gian laø thöôøng’, caùc vò aáy do bôûi duyeân laø xuùc. Neáu lìa xuùc duyeân thì khoâng theå laäp luaän,... cho ñeán hieän taïi Nieát-baøn, cuõng laïi nhö vaäy. “Caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boån kieáp boån kieán, maït kieáp maït kieán, moãi ngöôøi tuøy theo sôû kieán maø noùi; taát caû ñeàu goàm trong saùu möôi hai kieán. Moãi ngöôøi tuøy yù thuyeát; thaûy ñeàu y treân ñoù, ôû trong ñoù, chöøng aáy khoâng hôn. Cuõng nhö ngöôøi chaøi kheùo, baèng taám löôùi daøy maét giaêng treân ao nhoû, neân bieát, heát thaûy caùc loaøi thuûy toäc trong ao ñeàu loït vaøo löôùi, khoâng choã traùnh thoaùt, chöøng aáy khoâng hôn. Cuõng vaäy, caùc Sa-moân, Baø-la-moân, y boån kieáp boån kieán, maït kieáp maït kieán, vôùi nhieàu thuyeát khaùc nhau, taát caû thuoäc vaøo saùu möôi hai kieán, chöøng aáy khoâng hôn. “Neáu Tyø-kheo, ñoái vôùi söï taäp khôûi cuûa saùu xuùc, söï dieät taän, vò ngoït, tai hoïa vaø söï xuaát ly, maø bieát roõ nhö thaät, Tyø-kheo aáy laø ngöôøi toái thaéng, vöôït ngoaøi caùc kieán aáy. Nhö Lai töï bieát, söï sanh ñaõ döùt, sôû dó coù thaân laø ñeå phöôùc ñoä chö Thieân, nhaân loaïi. Neáu Nhö Lai khoâng coù thaân, ngöôøi ñôøi khoâng choã nöông caäy. Cuõng nhö caây Ña-la bò chaët ngoïn khoâng coøn soáng trôû laïi nöõa. Phaät cuõng vaäy, ñaõ ñoaïn sanh töû, vónh vieãn khoâng coøn taùi sanh.” Khi Phaät noùi phaùp naøy, ñaïi thieân theá giôùi ba laàn chuyeån mình vôùi saùu caùch rung ñoäng. Luùc aáy, A-nan ñöùng sau Phaät ñang caàm quaït haàu Phaät, lieàn tròch aùo baøy vai phaûi, quyø goái chaép tay baïch Phaät raèng: “Phaùp naøy raát saâu xa, neân goïi teân laø gì? Neân phuïng trì nhö theá naøo?’ Phaät baûo A-nan: “Neân ñaët kinh naøy laø Nghóa ñoäng, Phaùp ñoäng, Kieán ñoäng, Ma ñoäng, Phaïm ñoäng37.”

36. Paøli: tadapi tesaö bhavataö samaòa-braøhmaòaønaö ajaønataö apassataö vedayitaö taòhaø-gataønaö paritasita-vipphanditam eva, chuû tröông aáy laø söï khoâng bieát, khoâng thaáy cuûa caùc Sa-moân, Baø-la-moân aáy, ñöôïc caûm thoï, bò chi phoái bôûi khaùt aùi, bò khuaáy ñoäng bôûi thieân kieán. 37. Nghóa ñoäng ; Paøli: Atthajaøla: Nghóa voõng, caùi löôùi thaâu toùm caùc yù nghóa; Phaùp

ñoäng ; Paøli: Dhammajaøla: Phaùp voõng, löôùi cuûa Phaùp; Kieán ñoäng ; Paøli: Diæææhijaøla: Kieán voõng, löôùi quan ñieåm; Ma ñoäng , khoâng coù töø naøy, nhöng töông ñöông: Anuttaro saígaømavijayo: Voâ thöôïng chieán thaéng; Phaïm ñoäng ; Paøli: Brahmajaøla, xem cht.1.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.